

ENTREVISTA a Berta Travieso, traballadora social en UNICEF

Inés Moreira Brenlla e Mª Xosé Vázquez Vázquez

Berta Travieso, galega do Ribeiro, estudou Traballo Social en Santiago e fixo un mestrado en Asuntos Humanitarios en Xenebra. Traballou con mulleres e nenos vítimas de violencia de xénero e, dende 1999, como cooperante en Cambodia, Afganistán, Sudán, Kosovo e República Democrática do Congo. Actualmente desenvolve o seu traballo na Oficina de Unicef en Zahle (Líbano). Apaixonante percorrido persoal e profesional do que vos achegamos unha pequena mostra nesta entrevista na que nos achega a súa experiencia.

• Podería describirnos o seu percorrido profesional ata o momento no ámbito social? Podería detallar os últimos postos de traballo xa traballando para as Nacións Unidas?

Eu traballei varios anos en Londres no eido social, en ONG dedicadas a axudar a mulleres sen casa, violencia de xénero, e demandantes de asilo. Traballei de voluntaria case 3 anos no Servizo de Voluntariado Británico (Volunteer Service Overseas) en Cambodia. Despois dinme conta que necesitaba estudar un pouco máis o tema, e fixen un curso de Desenvolvemento Internacional pola universidade a distancia. Con este curso xa foi máis fácil comezar a atopar traballos de terreo, e traballei en varios países. Coa ONU comecei tamén como voluntaria, durante 1 ano en Afganistán, no tema da reintegración dos antigos combatentes (por certo, unha experiencia fenomenal) como Oficial de Programa. Despois África, xestionando programas de deminaxe humanitario, en particular relacións coa comunidade (Community Liaison Manager), e despois xa de cheo no traballo humanitario de urxencia na República Democrática do Congo (especialista en urxencias e xefa de oficina provincial). Hoxe son xefa dunha oficina de terreo, na que son responsable de acadar resultados moi concretos para a infancia nos eidos de Unicef, que son a auga e o saneamento, a educación, a saúde, e a protección da infancia. Traballo cun pequeno equipo de 18 persoas que son os especialistas en cada tema (persoal nacional

e internacional), e mais o persoal de apoio: choferes, seguridade, administración. O meu traballo é moito de xestión do persoal, coordinación interna e externa, contacto coas autoridades locais, e contacto cos donantes que veñen a ver como utilizamos os recursos. Aquí no Líbano non teño responsabilidades financeiras como tiña en RDC, xa que o país, sendo pequeno, centraliza todas operacións financeiras en Beirut.

- **Vostede traballa en relación coa cooperación internacional para o desenvolvemento, que lle aconsellaría aos estudantes que, nun futuro, lles gustara dedicarse a este sector? Por onde empezar, cales serían as principais ferramentas que se van obter para procurar traballo neste campo? E os principais obstáculos?**

Penso que hai dúas cousas esenciais para poder dedicarse ao traballo de cooperación internacional, tanto no desenvolvemento como nas urxencias humanitarias. O primeiro é entender un pouco estes dous eidos que, aínda que moi relacionados, teñen características propias que van a afectar en gran maneira o “como” se traballa. O segundo é aprender inglés polo menos, e se se pode, francés. Sen dúbida hai traballo en países hispánicos e lusófonos, pero o inglés e particularmente necesario nesta profesión. Unha idea para empezar é evidentemente lendo e mirando internet, para ir facéndose unha idea do tema (non sei se os estudos de traballo social agora incorporan estas temáticas); outra boa idea para empezar é traballar de voluntaria/o, moi enriquecedor en experiencia se non en economía . Ferramentas xa as dixen (algo de experiencia, inglés e/ou francés, coñecementos teóricos...), os obstáculos de obter praza de voluntaria, cunha boa supervisión, e poder realizar os estudos axeitados.

- **Qué eivas pensa que temos os e as traballadoras sociais na nosa praxe profesional na cooperación?**

Pois non sei, coido que é unha cuestión de acceso a estudos especializados, penso que non é fácil atopalos en Galicia, e no resto da península tampouco, coa excepción das universidades de Navarra ou Donosti. Por exemplo, é desproporcionado o número de persoas italianas que traballan na protección das persoas e na protección da infancia (temas ben distintos, o primeiro referíndose maiormente ás persoas refuxiadas, desprazadas ou sen estado, o segundo mirando máis ben os dereitos das nenas e nenos á educación, ao dereito de vivir libre de violencia e de explotación e abusos, o abandono etc). Iso é porque xa hai anos que as universidades incluíron estes temas no seus currículos... para temas de xestión, un Masters in Business Administration é moi útil, pero pouco se mostraba no meu tempo de estudante, non sei agora. A pesar de todo isto, hai moito traballador social reciclado por este mundo, coma min ...xente que estudou TS,

pero que cos anos e outros estudos complementarios acaban na cooperación. (Eu cando me din conta que o que realmente me gustaba era o humanitario propiamente dito, fixen un master que me axudou moito, tanto a atopar traballo, como a facelo o máis correctamente posible...).

- Cal é a súa visión en canto á Axuda Oficial ao Desenvolvemento prestada dende o Estado español a Oriente Medio? E a prestada polas ONGD na mesma zona? estereotipos, tabús, financiamento, participación da cidadanía, contrapartes...

A verdade é que non coñezo moito o tema da Axuda Oficial española no Oriente Medio... sei que financian a Unicef en varios países, e tamén a ONG como Acción contra a Fame, pero non sabería a contía nin cales son os seus eidos preferidos... en canto ás ONG que traballan por aquí, podería falarse durante un mes, e non se terminaría... dende as grandes internacionais (Save the children, Action contre la Faim, Internationa Rescue Committee, World Vision, Relief International, Medicos sen Fronteiras, Norwegian Refugee Council etc.) con presupostos millonarios, as pequenas e non tan pequenas nacionais (Arc en Ciel, Beyond, SAWA), as relixiosas (Qatari Foundation), e as pequenas asociacións locais, isto é un mundo! E despois, hai que engadir as organizacións das Nacións Unidas, o ACNUR sendo o máis grande aquí na zona por razóns obvias, Unicef, o Programa Alimentario Mundial, o PNUD, UNFPA etc.

- Cal é o enfoque metodolóxico que aplica no seu traballo no Líbano? Enfoque do Marco Lóxico? Cal é o papel das contrapartes? Aplican a perspectiva de xénero?

O traballo de Unicef esta centrado na Declaración dos Dereitos Humanos, na Convención dos Dereitos da Infancia, e nos “Core commitments to children” CCC, (Compromisos básicos coa Infancia). Todo isto tradúcese en programas baseados na teoría do cambio, que integran o xénero por suposto en toda a súa produción, e utiliza os marcos lóxicos nos proxectos das organizacións coas que traballamos. A Xestión Baseada nos Resultados, dirixe toda a nosa planificación. As contrapartes executan os proxectos nos temas referidos anteriormente (educación, protección etc.), coa maior implicación posible das comunidades. Unicef traballa cos ministerios achegando a asistencia técnica para a creación e adopción de políticas favorecedoras da infancia; para a xestión do coñecemento e axilización dos procesos (por exemplo, sistematización de pagamento dos profesores), priorización dos programas relativos á auga potable e salvagarda dos acuíferos, apoio para o establecemento dunha cadea de frío para o sistema integral de vacinacións etc.

- **Algunha outra cousiña que nos quere achegar?**

É moi interesante este traballo, tanto na súa vertente de desenvolvemento como na vertente humanitaria ou de urxencia. As persoas que traballamos neste eido temos unha vida interesante, chea de aventuras, de viaxes, de descubrir culturas diferentes e coñecer xente extraordinaria etc. Pero é tamén moi dura, xa que por moito que fagamos nunca é suficiente, as necesidades son grandemente superiores aos recursos, e temos que priorizar, sabendo que deixamos a xente sen asistencia... isto é moi duro. Hai que saber aguantar moita situación frustrante, e estar preparado para ver o indicible, escenas que nunca se esquecen e marcan de por vida. Hai que despedirse regularmente da familia e dos amigos, ás veces para destinos perigosos pola guerra e polas enfermidades e accidentes frecuentes. Hai que aprender a dominar o medo, e a pasar o Nadal distribuindo comida ou medicinas. E hai que saber gardar o humor e o ánimo en situacións nas que o único que queres é durmir e volver para casa... digo isto, porque é algo que raramente se menciona, pero que é terriblemente importante. Algúns compañeiros/as entran en depresión, ou sofren estres postraumático... moitos divórcianse, algúns quedan no camiño. Non quero desanimar a ninguén, ao contrario, e son moi feliz de ter esta oportunidade na vida, non me imaxino mellor traballo... pero quen queira dedicarse a isto debería de saber tamén o prezo que ten que pagar por traballar neste eido.

Unha aperta!